

Студент 4 курсу
факультету обліку і аудиту ХНЕУ

АНАЛІЗ І КОНТРОЛЬ ЕФЕКТИВНОСТІ ФІНАНСОВИХ ІНВЕСТИЦІЙ ПІДПРИЄМСТВА

Анотація. Розглянуто методи оцінки ефективності управління фінансовими інвестиціями підприємства. Проаналізовано підходи до класифікації фінансових інвестицій. Уточнено класифікацію інвестиційного контролю на підприємстві.

Аннотация. Рассмотрены методы оценки эффективности управления финансовыми инвестициями предприятия. Проанализированы подходы к классификации финансовых инвестиций. Уточнена классификация инвестиционного контроля на предприятии.

Annotation. The methods of evaluating the effectiveness of financial investment companies have been studied. The approaches to the classification of financial investments have been analysed. The classification of investment control at an enterprise has been specified.

Ключові слова: фінансові інвестиції, цінні папери, ефективність інвестицій, фондовий ринок, контролінг.

Актуальність даної теми визначається тим, що внаслідок подій минулого економіка України переживає період нестабільності і тому не може забезпечити достатній рівень інвестування. На сьогодні основною проблемою багатьох підприємств є відсутність поточного та перспективного фінансування. Також неможливим є застосування тих джерел фінансування, що доступні підприємствам зарубіжних країн. Є багато варіантів виходу з інвестиційної кризи для української економіки. Але цьому перешкоджає також відсутність у країні необхідних обсягів внутрішніх фінансових ресурсів для інвестиційної діяльності. У цій ситуації, окрім крупних інвесторів, які здійснюють капітальні інвестиції в розвиток підприємств, увагу треба приділити і заощадженням дрібних потенційних інвесторів.

Теоретичні питання інвестиційної діяльності розглянуті в роботах Бланка І. О., Гриньової В. М., Коваленко А. Г., Мертенса О. В., А. Пересади, Яковлева А. І., Г. Бірмана, Бернс В. А., Хавранек П. М., Д. Джонка, Л. Крушвіца, Липчанська О. В., У. Шарпа, Федоренко В. Г. Питанням оцінювання альтернативних джерел залучення капіталу присвячені роботи Бочарова В. В., Р. Брейлі, Є. Брігхема, С. Майерса, Дж. Фіннерті.

Об'єктом дослідження є процес оцінки ефективності фінансових інвестицій, здійснених за посередництвом інвестиційних фондів та інвестиційних компаній на ринку цінних паперів в Україні.

Метою даного дослідження є вивчення економічного змісту та механізмів фінансового забезпечення інвестиційної діяльності підприємства.

Інвестиції відіграють центральну роль в економічному процесі, вони визначають загальне зростання економіки. У результаті інвестування засобів в економіку збільшуються обсяги виробництва, зростає національний прибуток, розвиваються та йдуть уперед в економічній конкуренції галузі та підприємства, що в найбільшому ступені задовольняють попит на ті чи інші товари та послуги.

Важливою функцією управління інвестиційною діяльністю підприємства є інвестиційний аналіз.

Інвестиційний аналіз ґрунтується на використанні таких основних методів:

1. Метод індукції. При використанні методу індукції дослідження інвестиційних процесів починається з одиничного – з окремого господарського факту або ситуації, які в сукупності й представляють інвестиційний процес. Метод індукції використовується для вивчення показників окремого інвестиційного проекту.

2. Метод дедукції. При використанні методу дедукції дослідження інвестиційних процесів починається із загального – наприклад, показників інвестиційної діяльності в цілому по підприємству, а потім переходять до показників окремих структурних підрозділів та їхнього значення в загальній системі інвестиційних показників підприємства [1].

Економічна література також широко використовує таку сукупність методів оцінки ефективності інвестицій, як:

1) методи оцінки ефективності фінансових інвестицій, що не включають дисконтування;

2) методи оцінки ефективності фінансових інвестицій, що включають дисконтування.

Методи оцінки ефективності інвестицій, засновані на дисконтуванні:

метод чистої наведеної вартості;

метод внутрішньої норми прибутку;

дисконтований строк окупності інвестицій;

індекс прибутковості;

метод ануїтету.

Методи, що не включають дисконтування:

метод, заснований на розрахунку терміну окупності інвестицій;

метод, заснований на визначенні норми прибутку на капітал;

метод, заснований на розрахунку різниці між сумою доходів та інвестиційних витрат;

метод порівняльної ефективності наведених витрат на виробництво продукції;

Методи оцінки ефективності, що не включають дисконтування, іноді називають статистичними методами оцінки ефективності інвестицій. Ці методи спираються на проектні, планові та фактичні дані про витрати і результати, обумовлені реалізацією фінансових інвестицій [2].

Залежно від періоду проведення виділяють перспективний, оперативний і ретроспективний аналіз. Перспективний, або попередній, інвестиційний аналіз полягає у вивченні зовнішніх і внутрішніх умов інвестиційної діяльності до початку її здійснення. Оперативний інвестиційний аналіз проводиться для контролю в процесі здійснення інвестицій. Ретроспективний інвестиційний аналіз здійснюється за підсумками діяльності за звітний період (місяць, квартал, рік).

Для успішної реалізації підприємствами інвестиційних проектів доцільно впроваджувати так званий інвестиційний контролінг, який включає планування інвестицій, узгодження та затвердження інвестиційних проектів, супроводження проектів і поточне рапортування про проміжні результати їх виконання, а також інвестиційний контроль. Види інвестиційного контролю наведені в таблиці.

Таблиця

Види інвестиційного контролю

Класифікаційна ознака	Види інвестиційного контролю	Зміст інвестиційного контролю
за формою здійснення контролю	зовнішній інвестиційний контроль	здійснюється зовнішніми контролюючими органами (податковою адміністрацією, банком) з метою виявлення тенденцій розвитку інвестиційної діяльності підприємства, виявлення змін у факторах інвестиційної привабливості підприємства, а також контролю над відповідністю інвестиційної діяльності підприємства існуючим стандартам
	внутрішній інвестиційний контроль	організований усередині підприємства процес перевірки виконання інвестиційних планів та управлінських рішень у сфері інвестицій з метою реалізації інвестиційної стратегії підприємства
за видами контролю	стратегічний інвестиційний контроль	контроль інвестиційної стратегії підприємства та її основних показників. Контрольний період – квартал, рік
	тактичний інвестиційний контроль	контроль виконання тактичних планів інвестиційної діяльності підприємства. Контрольний період – місяць, квартал
	оперативний інвестиційний контроль	контроль виконання календарних планів і бюджетів інвестиційної діяльності. Контрольний період – тиждень, місяць

Здійснення глибокої структурної перебудови економіки України вимагає істотного збільшення обсягу інвестицій, активізації інвестиційної діяльності, консолідації всіх джерел інвестування. Економічне зростання, яке спостерігається в Україні, може бути закріплено тільки прискоренням інноваційних перетворень шляхом залучення додаткових інвестицій у наукомісткі технологічні галузі виробництва. З огляду на масштаби економічних реформ, що мають бути здійснені в Україні в процесі структурної перебудови, необхідні значні фінансові ресурси, які не в змозі надати державний бюджет і внутрішні джерела фінансування підприємств.

У цих умовах ефективним механізмом, що забезпечує акумулювання і перерозподіл інвестиційних ресурсів шляхом емісії й обігу цінних паперів, повинен виступати національний фондовий ринок.

Для того щоб фінансові інвестиції стали джерелом економічного розвитку, необхідні передумови – наявність достатньої конкуренції в галузях, в які надходять інвестиції, здатність виробників інвестувати в засвоєння новітніх технологій, дієва та справедлива конкурентна (антимонопольна) політика в країні, збереження ділових зв'язків між підприємствами, що ввійшли до складу міжнародних компаній, та місцевими підприємствами. Відсутність концентрації фінансових інвестицій у сферах торгівлі та фінансів, їх надходження в галузі обробної промисловості.

Для України інвестиційний сектор – насамперед, перспективна інноваційна галузь і здійснення діяльності інститутів спільного інвестування в Україні в майбутньому є необхідною умовою для становлення повноцінного фондового ринку, а також розвитку й удосконалення інвестиційного механізму, властивого цьому ринку.

Науковим результатом даного дослідження є уточнення класифікації інвестиційного контролю, а перспективою подальших наукових досліджень є вдосконалення методу забезпечення аналізу фінансових інвестицій підприємства.

Наук. керівн. Мішин О. Ю.

Література: 1. Липчанська О. В. Методика та організація аналізу фінансових інвестицій / О. В. Липчанська // Формування ринкових відносин в Україні. – 2006. – № 2. – С. 10–15. 2. Коваленко А. Г. Сутність методичних підходів до аналізу фінансових інвестицій / А. Г. Коваленко, А. М. Коноваленко, Ю. О. Ночовна // Економіка і регіон. – 2010. – № 4. – С. 144–149. 3. Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні : Закон України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua>. 4. Про цінні папери та фондовий ринок : Закон України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua>. 5. Бернс В. А. Руководство по оценке эффективности инвестиций / В. А. Бернс, П. М. Хавранек. – М. : АОЗТ "Интерэксперт" ; ИНФРА-М, 1995. – 528 с. 6. Федоренко В. Г. Инвестування : підручник / В. Г. Федоренко. – К. : Алеута, 2006. – 443 с.

